

**Zliya tsasliti Pəl kaa ka
Filipø
Kwəma dza ghwəmməə gha
sənataa dzəkən zliya na**

Ghala pətsa tsasli Pəl zliya nay, ghəci kwa fərshina na. Ma kə nihwəti mbəzliy, ghəci kwa fərshina tə hidfi ka Rəm na, kə ghəshi. Ma kə nihwəti ɓa na, kwa fərshina mbə məlmə Efesə na, kə ghəshi, zhini ma kə nihwəti ɓa na, kwa fərshina mbə Shezare na, kə ghəshi. Kaa mbəzliy nəw Yesəw mbə məlmə Filipø tsasli Pəl zliya na. Məlmə Filipø vay, va hidfi ka Masedəwan, tə hidfi ka Erəwpə fa na kwəma. Ghala pətsaa nza Pəl mbə wə kwa baka wə harvə Hyala ghəshi lə Shilasə ta dza ghəshiy dzəti hidfi va ta gəzanshi Yəwən kwəma wəzə nay ghalaba niy mənishi ka Filipø ka mbəzliy nəw Yesəw ki. Daɗɓa mbəzliy kamaa ka Zhəwifə niy nza ghəshi. Ta kəsəy nəwər tsa va dza ghwəy lə nəwər tsaa dzəkən shiy kəsashi kar Pəl lə Shilasə mbə məlmə Filipø va, mbə Zliya ka kwal Yesəw vəh 16:6-40.

Avanay njasa nəwva kwəma mbə zliya na:

Vəh 1 Pəl fal Hyala, ka vəshi ta kwəma ka Filipø. Zhini na ka gəzəə dzəkən nzəy tsa ci kwa fərshina.

Vəh 2:2-18 Pəl gəzanshi kaa ka Filipø a ghəshi jakay ghən tsa shi, zhini mba'a ghəshi ɓəti ghən tsa shi jəw jəw kala kəli ma ghən.

Vèh 2:19-30 Pèl təkè ghwənəghè kar Timòte lè Epafèraditè kaa ka Filipè.

Vèh 3:1-11 Pèl gèzanshi kaa ka Filipè èntaa ghèshi dzaa zləbà kwəma mbəzliy ni va, war ndə nəwti kwəma pəhəpəhə na dza ndəə mbay dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa, kə ghèshi.

Vèh 3:12-21 Na ci kwəma dī Pələy, sənay dzəkən Yesəw wəzə wəzə gwa'a tsəgha, ka kəsli bali kwa kwəma ta kwəməvə shi fəy na ghən tsa ci ti shi.

Vèh 4 Pèl gèzanshi kaa ka Filipè nza ghèshi nzəy nzəy tsa wəzə tsa, ka vèshi ta sləni mən̄ti Yesəw Kəristəw. Zhini na ka falshi dībà ta shi vələnaghè mbəzli va ta tihè ndərma kən.

Nəwər tsaa gwəramti mbə zliya nay, kaa ngəmmə na ghwəmmə mbəzliy nəw Yesəw Kəristəw. Shiy tifa mba'a ghwəmmə tərəhashi mbə jakəva tsa ghwəmmə lè Yesəw Kəristəwəw, ə pə ghwəmməə vèshi mba'a nəfə tsa ghwəmmə hən̄iy.

Pəl səkwa mbəzliy nəw Yesəw mbə məlmə Filipè

¹ Yən tsasli na zliya na, yən yən Pəl, ghəy lè Timòte, ghəy ghəy ka ghəra sləni Yesəw *Kəristəw tsasli na kaa mbəzli mbə məlmə Filipè mən̄ishi ka mbəzli Hyala, tə mbərkə jakəva tsa shi lè Yesəw Kəristəw. A səkweŋwəy ghəy, ghəwəy lè mbəzliy 'wanŋwəy kwal, lè niy kəətishi gwa'a.

² Məntəŋwəy wəzə hwər Dəmmə Hyala, ghəshi lə Ndə sləkəmmə Yesəw Kəristəw, mba'a ghəshi ndaŋwəy zərkə mbə nzəy tsa ghwəy.

Cə'wə Pəl ta mbəzliy nəw Yesəw mbə məlmə Filipø

³ Ya hwəmba, war zəzəti mee dzəkən ghwəyəy, mbə mananta 'wəsa kee nza kaa Hyala tə ghwəy.

⁴ Cə'wə mee Hyala tə ghwəy ya hwəmba nzəy, tərəŋw ka vəshiy nza mbə nəfə tsee.

⁵ Tərəŋw yən vəshira, sa nzana mba'a ghwəy kəətitəra mbə gəzə Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw *Kəristəw kaa mbəzli. Sa ghati ghwəy ghala pətsa favə ghwəy kwəma va, pa' sana sənzənvə.

⁶ E sənay wəzə wəzə, ma sləni wəzə na va ghati Hyala ghəra nzə mbə nefer ghwəyəy, ta nəw ghəra nzə dza na, ka kərkamti pa' tə vici dza Yesəw Kəristəw zhəkə ti.

⁷ Kwəma lə kwal tsa nzə na vəya yən təkəə dzar ghwəy tsəgha, sa nzanay, mbə nəfə tsee na kwəma ghwəy. Ma wəzə hwər tsa məntəra Hyala va ta ghəra sləni vay, aa məntəŋwəy kwərakwə. Ma gəzee kwəma va tsəghay, sa nzana mbə kəətira ghwəy, ya njasa nzee tsa kwa fərshina sənzənvə, ya ghala vəghwə tsa nzee kwa kwəma mbəzli, ka gəzanshi yəwən kwəma wəzə na, lə katanj bazhə bazhə gwa'a.

⁸ Kay, tərəŋw dītəŋwəy ya. A Hyala sənay tsəgha na kə, dzərvəə sla yaw. Njasa diti

---

1:3 1:3 Rm 1:8-10; 1Kwər 1:4; 1Tes 1:2-3   **1:6 1:6** 2:13; vici səkə tsa Kəristəw: 1:10   **1:7 1:7** 2Kwər 7:3; Ef 3:1   **1:8 1:8** 1Kwər 16:24; 2Kwər 5:14

Yesew Kəristew va mbəzliy, tsəgha dītəŋwəy ya kwərakwə.

⁹ Ma shi cə'wee va Hyala tə ghwəyəy, war a ghənzə mənti, a dī tsa mbə nefer ghwəy mətəhəə kəliva dza kwa kwəma kwa kwəma, vici gwa'a. Ma ghalaba kiy, nza Hyala ndaŋwəy məhərliy sənata kwəma katanə na, lə naa təra ghalaa dzəghwa na wəzə na kwəma lə na jikir na gwa'a.

¹⁰ Nza ghwəy mbay məni naa təbə kwəma. Ghalaba ki na ma nza ghwəy nza ka mbəzli d'ewdew ni va Hyala, kala nza fəti nza dzar kwa kabaka ghwəy fəca dza Yesew Kəristew zhəkə ta sla ngwəwəə dzəkən mbəzli.

¹¹ Nza ghwəy məni kwəmaa təbanta kaa Hyala. Kwəma vay, Yesew Kəristew dza naa məni mbə ghwəy, ta mbə məndiy fə bamaa dzəti dikə tsa Hyala, ka fal slən tsa nzə.

Piy mbə Yesew *Kəristew na kwəmaa gwəramti dibədibə va ndə

¹² A ngwarməhira, e dī ghwəy sənay, ma ngəra'wə tsa kənee tsay, war ta mbə Yəwən kwəma wəzə naa mətəhəva kwa kwəma kwa kwəma na.

¹³ Nighətiməy, ya dəwgerhiy ndəghwə ghi tsa ngwəmna gwanashi, lə mbəzli mbə məlmə na gwa'ay, ndə tiba kala sənay tə mbərkə sa ghəree sləni Kəristew kəsaghwara məndi kwa fərshina kəw.

1:9 1:9 Kwəl 1:9-10   **1:10 1:10** Rm 12:2; Ef 5:27; Ebr 5:14; vici dza Kəristew zhəkə ti: 1Kwər 1:8; 2Kwər 5:10; Flp 1:6; 2:16
1:11 1:11 Zhŋ 15:8; Zhk 3:17   **1:12 1:12** Ef 3:1; 2Tim 2:9

¹⁴ E gəzanwəyəy, tərənʷ kwəmavə nihwəti ngwarməhimmə mbə nəw Yesəw bərçi sa favə ghəshi nza tsa nzee tikə kwa fərshina. Nana kiy, mbə gəzə kwəma Hyala na ghəshi kaa mbəzli, kala hazləni ma.

¹⁵ A nanzəy, a nihwəti mbəzli mbə shi, mbə gəzə kwəma Kəristəw vay, mbə hər'hə na ghəshi va sləni ghəratee, ka dī njəghəzliva ghəshi lə ya. Nihwəti ki na, lə nəfə kwətiŋ ghəshi gəzə kwəma Kəristəw.

¹⁶ Ma na niva mbəzliy, mbə dīra na ghəshi, sa nzanay a ghəshi sənay, a Hyala ndara sləni dza ta gəzəə dzəkən katan tsa Yəwən kwəma wəzə na kwa kwəma mbəzli, kə ghəshi.

¹⁷ Ma niy dza va mbəzli ta gəzəpə kwəma Kəristəw, kala hər'hə ghəshi vəyay, lə nəfə kwətiŋ gəzə ghəshiw, war ta tanətəra na kwəma dī ghəshi. A ngəra'wə tsa nzee tsa mbə tikə kwa fərshina mətəsəhəvaa dzəkənee na na dī ghəshi.

¹⁸ Ma vəya, ta na tsee ghən talay, kwəmaa shashara dzar mbə niva shiyəw. War gəzə ma ghəshi Yəwən kwəma Yesəw Kəristəw wəzə na, ya war lə hər'hə mbə nəfə shi na, ya war lə kwəma dī mbə nəfə shi nay, kama na mba'a kwəma Kəristəw gəzəta na na vəshee ti. Mbə zhini nzee nəw lə vəshi va dīfa.

¹⁹ Sa nzanay, e sənay, ma shi va gwanashiy, shiy dzaa kəətitəra ta mbəlira na ghəshi. Ta mbəlira dzee tə mbərkə sa cə'wə ghwəy Hyala tə ya, lə kəəti tsa mərshi Safə tsa Yesəw Kəristəw dəwdəw tsaa kəətira.

²⁰ Ma na nee kwøma føy ya ghøn tsee ti gøzlinø ka ndøghø læ næfə tsee gwanayøy, ha'wə tsaa dza vaa kama kənee na. Ta na navay, e sənay wəzə wəzə, ya sənzənva, ya hwəmbay, ta fə shəndəkə dzee dzəti Kəristəw. Ya ə dzam pəəslitəra, ya ə dzam pəlara.

²¹ Sa nzana, vøya ta na tsee ghønøy. Mba'a pən tə ghwəmə na, war ta Kəristəw nzee tə ghwəmə. Mba'a pən mətira na, ka zhəmə kwəmavee nava vøya ghalaba tsəgha, sa nzana dzəvəgha Kəristəw yən taa dza.

²² Ma war ghwəlara pən tə ghwəməray, wəzə na ba, ta mbee mətəhə kəəti mbəzli. Dzəghwa nava kwøma sana kiy, mba'a sətəra, kala zhi-nee sənata na kee təravə kwøma mbə ghwəla.

²³ Bakə bakə na ghøn tsee mbə nava kwøma: Ma na gwəree mawtiy, mətira ta nza ghøy tə pi kwəti læ Kəristəw. Ava na wəzə na, kaa na kee nza tə ghwəməra.

²⁴ Ma naa gwəramti wəzə ba na, nza tsəgha tə ghwəməra tə ghwøy, ta mbee kəətiŋwøy.

²⁵ Njana nzana, mba'ee sənata kwøma va tsəgha mbə næfə tseyey, e sənay war ta nzaynza dzee tifa tə ghwəmə læ ghwøy gwanaywøy, ka kəətiŋwøy, nza ghwøy mbəə kəli kwa kwøma kwa kwøma, ka vəshi mbə nəw kwal Hyala.

²⁶ Ma ghala pətsa dzee zhiniy tsəhəra mbə ghwøy taa nza difa kiy, ta vəshi dza ghwøy tərəŋw, ka fal slən tsa Yesəw Kəristəw, tə mbərkə sa dza Hyalaa zhiniy jakətəmmə læ ghwøy.

²⁷ Ma nanzə kiy ngwarməhiray, njasa banavəŋwəy məndi mbə Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw Kəristəw pə ghwəy məni kwəma. Ghalaba ki, ya ə dzee tsəhəra mbə ghwəy, ya war kala dzee tsəhəra ta nighətəŋwəy na, mba'ee dzaa favə, mbə jihəva nza ghwəy, ta ghəra sləni jakə, lə nəfə kwətɪŋ, kə məndi taa ni. Zhini mba'ee dzaa favə njasa jakəti ghwəy miy tsa ghwəy ta gəzə Yəwən kwəma wəzə na kaa mbəzli, nza ghəshi mbəə zləba.

²⁸ Əntaa ghwəy dzaa gwərsə va kwəma mbəzli mbəz ghwəy li shi ya jəw nzə ma. Kala gwərsə pə ghwəyəy, ghənzə na kwəma dza Hyalaa canshi li, njasa nza ghəshi ka mbəzli zaza ni. Zhini ghənzə kwəmaa dzaa ciŋwəy mbəli tsa mbəlītəŋwəy Hyala. Kwəma va gwanatay, Hyala bərkəti na.

²⁹ Sa nzanay, ma wəzə hwər tsa məntəŋwəy Hyala va na, kwatakə ta mbə ghwəy banavə nefer ghwəy kaa Yesəw Kəristəw məntəŋwəy na gwa'a tsəghaw. Əhəŋ, lə ta sa ngəra'wə ghwəy tə mbərkə kwəma ci na difa.

³⁰ Ma mba'a pə ghwəy mbə sa ngəra'wə ta kwəma ciy, mbəz tsa kwətɪŋ tsa na sa nza ghwəmmə mbə tsəgha lə ghwəy. Mbəz tsa vay, ghəci na saa nara ghwəy va yən mbə ghala ndimndim niy nza. Zhini ghəci sa favə ghwəy tsa yən mbə tsəva mbə sana ba.

2

Məniŋwəyəm nja Yesəw mbə nzəy tsa ghwəy

¹ A ngwarmøhira, a ghwøy sənay jakəjakə nza ghwøy lə *Kəristəw ki, ka mətəhəhəwəy bərci jakəva tsa va kwa kwal Hyala na? Di tsa dītəhəwəy Kəristəw vay, ka mətəhəhəwəy jihəva na na? Mbə jakəva tsa ghwøy va lə *Safə tsa Hyalay, mbə ghəra sləni na mbə nefer ghwøy na? Ka diva ghwøy kwa jipə ghwøy na? Ka məni zhəhwər ghwøy ta mbəzli kwa jipə ghwøy na?

² Ma mba'a kə tsəghay, vanta kwəma dēe gəzəhəwəy, yəmətīm miy tsa ghwøy kwətīh, dīvam kwa jipə ghwøy, jakətīm nefer ghwøy kwətīh, zəzə kwəma kwətīh na kə sa ghwøy. Mba'a pə ghwøy mənti tsəghay, tərəhəw dza vəshiy nza vəya tə ghwøy.

³ Əntaa ghwøy məni kwəma lə hərəhə va tsahwəti ndə kwa jipə ghwøy ma. Ka məni kwəma ghwøy ta kəli ghən tsa ghwøy, ya mbə namaḃa kwəma ka ghwøy məni ma. Ya wa ndəy, ə kə mənti ghən tsa ci jəwə kwa kwəma mbəzli. War njasa tədānakən nihwəti mbəzli gwa'a gwa'a ya tə namaḃa kwəma kə ndəə nighə ghən tsa ci.

⁴ Əntaa tsahwəti ndə nza mbə ghwøy, ka zəzə kwəma war kwataka ta ghən tsa ci ma. Ə pə ghwøy zəzəə dzəkən kwəma nihwəti mbəzli.

⁵ War njasa niy məni Yesəw Kəristəw va pə ghwøy məni mbə nzəy tsa ghwøy kwa jipə ghwøy.

⁶ Ma Yesəw Kəristəw naci ghala nzanay,

2:2 2:2 Zhj 13:34; 1Kwər 1:10-11; Gal 6:10; Ef 5:2; 1Zhj 4:12
2:3 2:3 Rm 12:10; Gal 5:26   **2:4** 2:4 1Kwər 10:24   **2:5** 2:5 Zhj 13:15; Rm 13:14; 15:5   **2:6** 2:6 Zhj 1:1-2; 17:5; Ebr 1:3

ghøshivashi niy nza ghøshi læ Hyala.

Əy ma dza na naci ki ya tsøgha nzø na,
tøkəti na, war yøn mənira yøm læ Hyala kəw.

⁷ War mbərəkə zlay na dikə tsa məni na,
mba'a zhøghəti ghən tsa ci jøwə,
mba'a məniy ka ndə ghərapə sləni.

Dza na mba'a bəvə pa mbəzli,
ka səkəy dzəti hidfi war wa'i ndə ngəri.

⁸ Dzøghwa mba'a mənti ghən tsa ci jøwə,
war ka di fəti va Hyala,
pa' ka zləbavə mətuy læ vøgha tsəmta, ta mbəzli.

⁹ Va tsøgha banavə Hyala dikə tərənjw ngəciy
dzəkən shiy gwa'a gwa'a ki,
dza na mba'a fanati slən
tsaa gwəramti dikə mbə slənədemer.

¹⁰ Ma mənti Hyala tsøghay,
ta mbə ya wa slən tsa sa ngati na gwa'a gwa'a,
ya mə ghwəmə, ya tə hidfi,
ya kwa hidfi na gwa'a na,
ka tsəfəkwə kwa kwəma ci,
tə mbərkə slən tsa ci.

¹¹ Mba'a ta mbə məndiy gəzə gwanashi:
«Yesəw *Kəristəw na Ndə sləkəpə» kə məndi.
Ma mbə gəzə tsøgha ki na,
Didi Hyala ghøshi taa fal.

Nzam ka waj pi tsaa mbərə kwa jipə mbəzli

¹² A madigahira, ghala pətsaa nza ghwəmmə
lə ghwəy tə pətsa kwətiŋ tsay. War mbə di
fəti niy nza ghwəy vəya ya hwəmba. Ghala

2:7 2:7 Zhj 1:14; Rm 8:3; 2Kwər 8:9; Ebr 2:14, 17   **2:8 2:8**
Zhj 10:17; Ebr 5:8; 12:2   **2:9 2:9** SləniKY 2:33; Ef 1:21; Ebr 1:4
2:10 2:10-11 Ezay 45:23; Zhj 5:23; Rm 10:9; ShiZhj 5:13

pøtsa nzee tsa kørakø kørakø lø ghwøy difay, wözə na ghwøy di fəti vöya tan na kwatanja va. Ə pø ghwøy hazləni va Hyala, banavəm nefer ghwøy gwanashi kaa sləni Hyala, nza ghənzə mbəə mbəlītəŋwøy.

¹³ Sa nzanay, Hyala ghəra na sləni mbə nefer ghwøy ya hwəmba. Ghənzə ndaŋwøy na bərçi ta dī sləni nżə lə ta məni nżə gwa'a, ge'i lə kwəma bərkəti na mbə dī tsa nżə.

¹⁴ Nana kiy, ya mbə namaba sləni məni ghwøy gwa'ay, əntaa ghwøy ngwəngwəzlimə ma, ka kəkə ghəpə ghwøy ma.

¹⁵ Ta mbə kwəma ghwøy nza war sa dēwdēw na. Kala miy dzar kwa kabaka ghwøy, war ka ndərazhi Hyala, shiy məni ma jikir ghwøy ta nza kwa jipə mbəzli tə hidī ni ni ngəngədīpə, ka məni war ndərəm. War mbərə kə kwəma məni ghwøy mbərə dzəmbə shi nja sasərkwəhi dzəy tə ghwəmə.

¹⁶ Mbə nżəy tsa ghwøy va mbə shiy, gəzanshim kwəmaa dzaa bəpə piy. Ma sa ka ghwøy mənti tsəgha kiy, fəca dza Yesəw *Kəristəw zhəkə ta basə ngwəvə na, ma nzee mbəə təhəda va vəshi tə mbərkə ghwøy, sa dzee nata sləni ghərahwee lə kwəma mənəhwee va mbə ghwøy kala kama gəmshi.

¹⁷ Ma nefer ghwøy va banavə ghwøy kaa Hyalay, nja shi slanti ghwøy kaa Hyala na ghəshi, mba'a kə məndi pəəslitəra kiy. Nda nza miymiy

---

2:13 2:13 1:6; Zhŋ 15:5; Rm 7:18; 15:18; 1Kwər 12:6; 15:10; 2Kwər 3:5   **2:15 2:15-16** 1:10; Nəw 32:5; Dani 12:3; Mt 5:14; 10:16; 1Kwər 1:31; 2Kwər 1:14; Gal 2:1-2; Ef 5:8; 1Tes 2:19   **2:17 2:17** Rm 15:16; 2Tim 4:6; 1Zhŋ 3:16

ya nza mbær ka shi pasli mændi mbæ ta Hyala va kia? Mba'a kə gar mənta tsəghay, ta vəshi dzee tərənʷ, nza ghwəy nza jakə lə ya tə vəshi va.

¹⁸ Ghwəy kwərakwə kiy, vəshi pə ghwəy vəshi, e nza jakə lə ghwəy mbə vəshi va.

Kar Timəte lə Epafəraditə

¹⁹ Sa bərkee neyey, a Ndə sləkəmmə Yesəw dzaa ndara kwal ta ghwənəghəŋwəy Timəte kwa kwəma jəw. A ghəci dzaa nighətəŋwəy, ma ka nza nəfə tsee mbəə dzəghway, sa kee favə gaka ghwəy və njasa nza ghwəy, sa ka na zhəghəkəvay.

²⁰ Nay tsahwəti ntsa zəzə ghəy kwəma kwətɪŋ na lee tikə, ka zəzəə dzəkən ghwəy kala war ghəciw.

²¹ War zəzə naa dzar ghən tsa shi kwəma gwa'a tsəgha na sa tsəva nihwəti mbə, kala zəzə maa dzəkən sləni Yesəw Kəristəw.

²² A na Timəte na naci kiy, ya ghwəy də'wə ghən tsa ghwəy na, a ghwəy sənay njasa nza na ka ntsaa sə'wa kwəma. A ghwəy nay njasa ghərahwə na sləni kwasəbee, ta gəzanshi Yəwən kwəma wəzə na kaa mbəzli. War njasa ka zəghwə vaa ghəra sləni kwasəbə dəyəy, tsəgha mənəhwə na.

²³ Mbə təkə nzee ta ghwənəghəŋwəy dɪbɑ, sa kee nay njasa dza kwəma kənee na kərkəva.

²⁴ E sənay, a Hyala dzaa ndara kwal dzaa nza ta tsəhəra də'wə ghən tsee, ta nighətəŋwəy ɸɑ.

²⁵ Zhini mba'ee zəzəvə difa kiy ngwarməhiray, wəzə na yən zhiniy zhinəghəŋwəy zəməmmə Epafəraditə, pən. Saa niy ghwənikə ghwəy va lə shiy ta kəətira mbə ndərma kənee. Sa səəkə nay, aa ghəratl sləni kwasəbee tərəŋw, ka kəətitərə mbə kwəma mbəz tsa nzee mbə.

²⁶ Ma ghəciy, tərəŋw maw na zha ta zhiniy naŋwəy difa. Gwa'a gwa'a məhərli ci fərvata tikə, ka zəzə war dzəkən ghwəy, sa nzana, mba'a ghwəy niy favə gwərapəy na, kə məndi.

²⁷ Na navay, gwərapəy niy nza na tərəŋw, war jəw niy tərmbə na ta mətliy. Dza Hyala mba'a mənti zhəhwər ti, mba'a mbəliy. Mbə kwəma vay, mənliy zhəhwər tsa Hyala va war ta Epafəraditə gwa'a tsəghaw, lə tə ya ta na, sa nzana mba'a kə niy mətliy nzay, tsahwəti ngəra'wə na sava dza naa zhiniy mətsəhəy zhəkən sa nzee tsa mbə kwa fərshina difa nza.

²⁸ Va tsəgha dee zhinəghəŋwəy Epafəraditə sana kyanwkyanw, ta mbə ghwəy zhiniy vəshinwəy li sa ka na tsəhəy. Ghalafə ki na, ma nza məhərlee hənita kwərakwə ki.

²⁹ Sa ka na tsəhəyəy, ka'wəti tə ghwəy lə vəshi mbə nefer ghwəy tərəŋw, njasa ka ghwəy vaa ka'wə tsahwəti zəməŋwəy tsa mbə nəw Ndə sləkəpə. Fə pə ghwəy fanshi gaga ka ha'wə tə gəla mbəzli nja ghəci ni va.

³⁰ Sa nzanay, a ghwəy sənay, war jəw niy tərmbə na ta mətliy mbə ghəra sləni kaa Yesəw Kəristəw. Ma kəəti niy dza ghwəy kəətira mbə slənee də'wə ghən tsa ghwəyəy, ghəci kəətitərə

na ka møjə'a ghwəy. Dzəghwa mbə sləni va ki na, jəw ghəci tərmbə ta mətij.

3

Njasa dza ndəə mbay dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa

¹ Naa tərmbə kwəma nana kiy ngwarməhiray, war vəshi pə ghwəy vəshi tə mbərkə jakəva tsa ghwəy lə Ndə sləkəpə. Ma yənəy, ka dalee va zhiniy tsasliŋwəy kwəma kwətij naw, sa nzanay, wəzə na ta mbəə kəətijwəy kwa kwal Hyala.

² Ndəghwə pə ghwəy ndəghwə ghən tsa ghwəy va mbəzliy mənəi kwemer jikirkir ni va, kireketi va, shiy ni va: «War ndə *slanti fə'yasa, dza ndəə mbay dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa» kə ghəshi.

³ Əy, ma ghənzə nja na təkə ghəshi va kwəmaa dzəkən kwəma sla fə'yasa nza tala kiy. Ghwəmmə na shi nza fə'yasa ghwəmmə slasla katan katan va Hyala. Ghwəmmə shi mbə nəw kwəma Hyala lə bərçi Safə tsa nzə. Na na ghwəmməy, ka banavə nəfə tsa ghwəmmə ghwəmmə kaa shi pəhəti ndə ngəri ta mənishiw. War tə mbərkə sləni ghərati Yesəw *Kəristəw tə ghwəmmə na na ghwəmmə vəshi.

⁴ E gəzəŋwəyəy, ta mbay niy dzee banavə nəfə tsee kaa shi pəhəti ndə ngəri va ta mənishi nza, sa nzana, mbə mənishē niy nza. War mba'a kə ndə təkəti mənij ka ntsaa dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa tə sa nəw na shi pəhəti ndə ngəri ta mənishiy, pərba yən niy dza naa

mənira gar dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa kən nza.

⁵ Sa nzanay, ndə ka *Izərayel nzee baw fərshi. Mbə hwəhwə tsa *Benzhamen yakəra məndi. Ntsa mbə hwəlfə mbəzli ka *Ebərə yən tsər tsər. Tə kwa dəghasa vici ghala yakəra məndi na, mba'a məndi slantəra fə'yasa. Mba'a kə dzar kwa nəw *kwəma pəhəpəhə na *ka Zhəwifə fa na, yən niy gwəra na tə nəw nzə, sa nzana, ndə Farisa yən niy nza.

⁶ Ghənzə na kwəmaa niy gwəree jahambəvara mbə, pa' ka sanshi ngəra'wə kaa mbəzliy nəw Yesəw niy nza. Tə nəw kwəma pəhəpəhə na kə nzay, cee mənda ka ntsaa dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa nza. Ka nza fəti dzar kwee nzaw.

⁷ Ma shi mbərakee vay, nja shiy gwəramti wəzə ni, dzee 'wəra ti shi niy zhəghətishee kwatəja. Ma nana difa ki na, war nja shi bəlitee givē gəm ti shi zhəghətēe niva shiy, war tə mbərkə sləni ghəratī Kəristəw tə ya.

⁸ Kwataka shi bəlakee va na difa kiw. Ya nimaba shiy na shiy niy nighətēe nja shi pərshi ni vəya gwa'ay. War nja shi bəlitee givē gəm ti shi zhinee nighətishi nana, sa nzana mba'ee sənay Yesəw Kəristəw Ntsaa sləkəra, shi gwəra dimə ti shi gwa'a gwa'a. War tə mbərkə ghəci zhəghanavee hwəm kaa shiy niy mawee gwanashi. War nja shi tə kəsəkə yən nighəshi, ta mbee nza ka sa Kəristəw,

⁹ lə ta mbə ghəy jakənjəy li ka ndə kwətinj.

Ka pèla mëndee ghwèla ka ntsaa dzaa dzèghwa kwèma Hyala kala hazlèni tifa lè nòw kwèma pèhèpèhè naw. Slèni mènti Kèristèw va tè yay, ghènzè na sa zlébavee, va tsègha mèniree ka ntsaa dzèghwa kwèma Hyala kala hazlèni tifa. Di naa gèzèy, Hyala dè'wè ghèn tsa nzè mèni na ndè ka ntsaa dzèghwa kwèma nzè kala hazlèni tifa, kama na mba'a ndè banavè nèfè tsa ci ngèta.

¹⁰ Ma nee kwèma gwèree dfi gwa'a gwa'ay, war sènay Kèristèw tsèr tsèr, njasa nza na, mba'a sènata bèrci ci va zhakatiy na mbè mèti li shi. Nahwèti kwèma zhinee dfi bay, jakèra lè Kèristèw mbè ngèra'wè tsa sahwè na, lè mbè mèti ci va mètiy na gwa'a.

¹¹ Sa nzana mba'ee fèy ghèn tsee gèzlinjè, ta zhanakatèra dza Hyala mbè mèti kwèrakwè, pèn.

Kèslì bali ghwèmmè tid'ìd ta kwèmavè zhèmè va Hyala

¹² Yèn tsa nay ghwèy tsay ngwarmèhiray, è nè ya e kèrkamti mèni kwèma, mba'ee mènira ka ntsa tèhè tèhè tsa mbè kwèma Hyala, pènèw. Èhèj, war è na na d'ikèvaree, ka dza kwa kwèma, lè bèrci ta mbèè kèrkamti slèni ndara Hyala ta mèni nzè. Njasa ka ndè vaa d'ikèvay ta tsèhè tè pi garè mbè yèmè bali. Ma mènèe tsèghay, sa nzana mba'a Yesèw *Kèristèw harvèra, ta nzee ka sa ci.

3:10 3:10-11 Rm 6:8-11; jakèva lè Kèristèw mbè ngèra'wè tsa sahwè na: 2Kwèr 4:10-11; sènata bèrci zhakatiy Kèristèw mbè mèti li: SlèniKY 4:2; Rm 5:17   **3:12 3:12** 1Tim 6:12; 2Tim 4:7; Ebr 12:1

13 A ngwarmøhira, nighøtee njasa nzana mba'ee kærkamti sløni ndara Hyala ta mæniw. War ma na mæniyay, ghøn na sa zantee ta ni løy hwøm shiy gwanashi, ka nighø war kwataka ni tø kwøma shiy njasa dzee mbay kæsashi gwa'a tsøgha.

14 Ava va tsøgha kæslee bali tidid kwa kwøma, ta dzaa kwøma vø zhømee va Hyala. Ava ghøn zø na sa harvømmø Hyala ta kwøma vø ghwømmø mø ghwø mø, tø mbærkø Yesøw Køristøw.

15 Ghwømmø gwanammø ghwømmø shiy tøhømmø va mbø kwøma Hyala kiy, zø zø kwøma tsøgha na kø sa mbø ghøn ghwømmø. Ma mba'a kø tøkø kwøma nihwøti mbøzli mbø ghwøy kwøtitay, Hyala dø'wø ghøn tsa nzø dza naa ghwønamtøwøy møhørlø ghwøy ta favø kwøma gøzee va ghalaba ki.

16 Ya war njaaba nay, kwa kwøma pø ghwømmø dza lø nøw kwal tsa ghwømmø tsa, war njasa ghati ghwømmø va, ka sar pa' tø vøghwø tsa.

17 A ngwarmøhira war kwøma mønee pø ghwøy nighø gwanøwøy, a ghwøy møni tsøgha. Ghø yø, kwal na sava citøpø ghø y a møndi nøw. Ava va tsøgha kiy, nighø m njasa dza mbøzliy nøwti kwal tsa va, a ghwøy nøw søøbø shi ki.

18 E gøzøwø yø, døn na nihwøti mbøzliy mønishi mbø nzø y tsa shi ka ka jaka lø Yesøw, kala zløba ma Kwøma møti ci va vøgha tsø m ghøshi. Kwøma vay, mbøradzøra nzee mbø

gəzanɔwəy, ə zhinee gəzanɔwəy sana difa, lə wahə kwa mətsee.

¹⁹ Ma gəla mbəzli tsəgha ni vay, war hwər tsa shi na na shi Hyala sənata ghəshi. War ni ha'wə ha'wə ni va shiy na ni gargarə ghəshi ta mənishi. Mba'a ghəshi kəslimbə ghən mbə zəzə war dzəkən shi tə hidi gwa'a tsəgha. Kwa kərkə kwəma niva mbəzliy, ra'i dza Hyalaa zamti piy tsa shi.

²⁰ Ma ta na tsa ghwəmmə ghən, ghwəmmə shiy nəw kwal Hyala kiy, məba mə ghwəmə na na ghwəmmə dəlagwa səəkə ghwəmmə mbə. Nana kiy, war səəkə tsa Ndə sləkəmmə Yesəw Kəristəw, ghəci Ndə mbəlimmə na sa ndəghə ghwəmmə. Səəkə mə ghwəmə dza naa səəkə ta bəmmə.

²¹ Sa dza naa səəkəyəy, ta zhəghantəmmə vəgha ghwəmmə na daw bərçi na, kama vəri ti dza na nja na ci va vəgha, lə bama ti. Lə bərçi ci va təfanakən na kaa shiy gwa'a gwa'a ta danci fəti ghəshi dza naa zhəghantəmmə.

4

Kwa kərni bəni kwəma Pəl kaa ka Filipè

¹ A ngwarməhira dītee ni tərəɔw ni, garəɔwəyəm lə bərçi mbə jakəva tsa ghwəy lə Ndə sləkəpə. Tə ghwəy vəshi nəfə tsee. Nja zhəmə kwəməvee mbə slənee nza ghwəy. Tərəɔw mawtee dza ta nighətəɔwəy.

² Ghwøy kiy, kar Evæwdi læ Shintishøy, ø cæ'wøjwøy ya, titihwæm, slækatim kwøma kwa jipø ghwøy, mba'a ghwøy mænijwøy mbæzli kwætij mbø næw Ndø slækøpø.

³ Gha kwørakwø kiy ntsee tsa slar tsa nza ghøy li mbø sløni kwætij nay, ø cæ'wøjee, a gha kæøti mi'i va, ta mbø ghøshiy slækashi. Ma mi'i vay, tærøjw sæøkø ghøshi mbø jihøva ta ghøra sløni kwasøbee mbø gæzøpø Yøwøn kwøma wøzø na bakanashi. A mi'i va kæøtøhwøra mbø sløni va ghøshi læ kar Kølemanj, mba'a nihwøti mæcørahiy ghørahwø sløni kwasøbee. Ghøshi gwanashiy, tsasli tsasli na slønedefemer shi kwa zliya nza slønedefemer mbæzliy dzaa kwømavø piy tsaa kødi ma.

⁴ A ngwarmøhira, vøshi pø ghwøy vøshi ya hwømða, tø mbørkø jakøva tsa ghwøy læ Ndø slækøpø. Ø zhinee gøzanwøy difa, vøshim.

⁵ Wøzø kø næfø tsa ghwøy kwa jipø mbæzli gwanashi, ndal tørmø Ndø slækøpø ta zhøghøvaa zhikøw.

⁶ Ka kəslimbø ghøn ghwøy mbø zøzøø dzøkøn kwøma ya namaba ma. Ya mbø namaba kwømay, gøzantam ghøzli køn ghwøy kaa Hyala, ka mbazlanta miy mbø cæ'wø ghwøy. Mbø cæ'wø ghwøy vay, kala mananta 'wøsa pø ghwøy.

⁷ Ma nza zørkø tsa Hyala ndøghwøtøjwøy møhørlihi ghwøy læ nefer ghwøy mbø jakøva tsa ghwøy læ Yesøw *Køristøw. Zørkø tsa Hyala vay aa tanjøti zøzø kwøma ndø ngøri gwanata.

4:3 4:3 SløniKY 3:5   **4:4 4:4** 2:18   **4:5 4:5** 1:10; Rm 13:11-12;
 1Kwø 16:22; Ebr 10:25; Zhk 5:8; 1Tes 5:1-2   **4:6 4:6** Cem 37:5;
 Mt 6:25; 1Pi 5:7   **4:7 4:7** Zhj 14:27; Kwøl 3:15

⁸ Naa tərmbə kiy ngwarməhiray, ə pə ghwəy fə ghən ta ni gaga ni shiy, ni gar fal ni məndi. Shiy nja shi katanj ni, ni ha'wə məndi ti shi, mba'a shi slar ni, lə shiy kama ha'wə ha'wə ni, lə shi wəzə ni mbə nəfə, mba'a shiy təbanshi kaa mbəzli gwa'a. Shi va gwanashiy, ti shi pə ghwəy fə ghən.

⁹ Shi banavənjwəy ya lə shi kəsəvə ghwəy mbə shiy, mənishim kwaakwa. Ma kwəmaa niy favə ghwəy yən mbə gəzə, lə shiy niy nara ghwəy mbə məniny, tsəgha pə ghwəy mənishi. Ma nza Hyalaa bəmmə zərkə nzəyta lə ghwəy gwa'a.

Pəl mananshi 'wəsa kaa mbəzli ka Filipø ta vəli vəlanati ghəshi

¹⁰ A ngwarməhira, mbəradzənjwəy nza ghwəy mbə zhiniy dī kəətira, kalaa kwəmavə kwal ghwəy. Nana kiy, tərənjw vəshiree mbə slən tsa Ndə sləkəpə, sa nzana mba'a ghwəy zhiniy kəətitəra va ndərma kənee.

¹¹ Sa gəzee kwəma va tsəghay, va sa nzee mbə ndərma naw. Ta na tsee ghənəy, e sənabəra mbə nzəy tsee, nza shiy vəya, lə kama ghəshi vəyay, war mbə vəshi nzee.

¹² E sənay nzəy mbə ndərma, e sənay nzəy tə ngwaba'a. Gwa'a bənivee sə'wa kwəma mbə nzəy tsee, ya kwəmaɓa, ya mbə namaɓa kwəma nzə. Ya ngəsli ngəsli nzee, ya lə mara nzee, ya ɗanshi na shiy vəya, ya daw na shiy vəya. Mbə shi va gwanashiy, war mbə vəshi nzee.

¹³ E mbay sə'wati ya namaɓa kwəma gwa'a, sa nzana mbə kəətira *Kəristəw lə bərɓi ci.

¹⁴ Ya tsəgha nzə kiy, wəzə mənti ghwəy sa kəətitəra ghwəy tsa mbə ngəra'wə tsee.

¹⁵ Ghwəy ghwəy mbəzli mbə məlmə Filipø kiy, a ghwəy sənay, ghala pətsaa gha ghəy gəzə Yəwən kwəma wəzə na mbə ghwəy, saa niy kafee ta dzara mbə hidɓi ka Masedəwanəy, nihwəti mbəzliy nəw Yesəw tifa, mba'a ghəshi niy ndara shiy, kala war ghwəyəw. War ghwəy kwətiŋwəy na shiy niy jakəŋwəy lə ya, ta kəətiva ghwəmmə lə ghwəy kwa jipə ghwəmmə, mbə kəətiŋwəyee, mbə kəətira ghwəy kwərakwə.

¹⁶ Yən ghwəlara mbə məlmə ka Tesalənikə dibay, ɗaŋ səɗa niy vələghəra ghwəy shiy, ta kəətira.

¹⁷ Ya tsəgha gəzee kwəma vay, əntaa ghwəy dzaa zhəghəti, njasa nzana war shiy shi palee va ghwəy ma. Ə ɗee ghwəy sənay, wəzə hwər tsa məntəra ghwəy vay, a Hyala nay, ta təfətəŋwəy miy dza na tə mbərkə ci, pə ghwəy.

¹⁸ Ə gəzəŋwəy ya, ma shi ghwənay ghwəy va Epafəraditə ta vəlirashiy, cəke' kwəməvəshee. Shi vay, a ghəshi təhamti ghəzliy nza kənee, pa' ka tərmbə shiy ɗaŋ. Ma vəli vəlītəra ghwəy vay, tərəŋw təbanati na kaa Hyala, sa nzanay, ghala mbə lə shi wəzə ni va ka məndiy bəvə ta ta Hyala li shiw.

¹⁹ Hyala ghərantee na sləniy, və na shiy

gwèramti gwa'a gwa'a, kala kèrkèva ma. Gwa'a dza naa ndaṅwøy ni daw ni shiy va ghwøy, mbè jakèva tsa ghwøy lè Yesèw Kèristèw.

²⁰ War kaa Hyala, Dèmmè tsa mè ghwèmè kè dikè ya pa' hwèmba. *Amin!

Kwa kèrni sèkwèva

²¹ A ngwarmèhira, ava tsègha kèray gèzè kwèmee kaa ngèṅwøy. Sèkwètèram mbèzli Hyala mbè slèn tsa Yesèw *Kèristèw gwanashi tè mèlmè ghwøy. Mbè sèkwèṅwøy na ngwarmèhira tikè vèghee gwa'a kwèrakwè.

²² Mbè sèkwèṅwøy na mbèzli Hyala tikè mbè mèlmè nzee na gwanashi. Kwatama mbèzli kèghi tsa mazè tsa slèkè hidì ka *Rèm gwanashiy, tèrèṅw sèkwèṅwøy ghèshi.

²³ Mèntèṅwøy wèzè hwèr tsa ci Ndè slèkèmmè Yesèw Kèristèw gwanèṅwøy. Tiba kèrayee, nza ghwøy nza ki.

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən
Yesəw Kəristəw**

**Bana: Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw
Kəristəw New Testament**

Le Nouveau Testament en langue Bana du Cameroun

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bana

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

ae014872-94cd-54bc-869e-601bde2245b3